

Zápis z 6. jednání Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu RVUR

úterý 15. 9. 2015, 14:45-19:00, Úřad vlády, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, sál 47

Přítomní: Jiří Bendl, Petr Birklen, Pavel Cudlín, Vladimír Dolejský, Jan Dušek, Josef Fanta, Václav Hlaváček, Jiří Jungr, Jiří Klápště, Václav Klusák, Věra Kučová, Jiří Mach, Martina Pásková, Pavel Marták, Miroslav Martiš, Alena Salašová, Klára Salzmann, Tomáš Sklenář, Vladimír Špidla, Pavel Šremer, Jiří Stonawski, Martin Stránský, Karel Vrána, Václav Zámečník.

Omluveni: Jakub Hruška, Jan Gallas, Pavel Kindlmann, Karel Kříž, Petr Lepeška, Josef Nistler, Josef Rydlo, Petr Sklenička, Bořivoj Šarapatka, Veronika Vilímková.

Průběh jednání:

1) Předseda výboru NM Vladimír Dolejský přivítal nové členy výboru Mgr. Václava Klusáka z MPSV a jeho zástupkyni Mgr. Zuzanu Chalupovou a podal informaci o **Konferenci k Evropské úmluvě o krajině** konané v Lichtenštejnském paláci dne 21. dubna 2015.

2) Tajemník podal informaci k problematice přemnožení sinic v letních měsících a o vyplývající zhoršené kvalitě koupacích vod díky toxinům ze sinic z důvodů vysokých koncentrací sloučenin fosforu z pracích a čisticích prostředků z profesionálního využívání, které určují masivní růst sinic a odkázal na dříve rozeslané podkladové materiály (v příloze).

3) **Informaci o činnosti z pracovní skupiny pro vodu** podal její vedoucí Jan Dušek s důrazem na problematiku „vody – sucha“ a potřebě užšího zapojení výboru při přípravě materiálů s touto problematikou.

4) Předseda výboru podal informaci o přípravě **Národní adaptační strategie na změnu klimatu**, kde je zahrnuto osm rezortů a významnou součástí je i ochrana půdy. Strategie přizpůsobení se změně klimatu je podkladem pro akční plány. Národní adaptační strategie bude zastřešujícím komplexním dokumentem a počítá se s prací výboru při jejím rozpracování a při přípravě akčních plánů.

5) Václav Hlaváček upozornil na nízkou ochranu zemědělské půdy a na **chybějící zákon o prodeji zemědělské půdy** (ČR je ojedinělým státem, který jej nemá), na neudržitelné zábory zemědělské půdy a informoval o aktivitách ve prospěch ochrany půdy, ochrany klimatu a o plánech Agrární komory JMK a akademického sdružení pomoci řešit problematiku vody, eroze a sucha v krajině. Je zpracováván **generel vodního hospodářství krajiny** založený na 5 kritériích. Ke generelu by bylo vhodné uspořádat seminář na půdě RVUR.

6) **Informaci o vývoji témat z pracovní skupiny pro biodiverzitu** podal Jiří Mach.

Připravuje se aktualizace **Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR pro období 2015 – 2025**. Členové výboru se podíleli na přípravě struktury a priorit. Byly představeny 4 priority a dílčí cíle a některá navrhovaná opatření (v příloze).

Doporučuje se, aby proběhlo konferenční vypořádání připomínek, nejen elektronické.

Navrhuje se podpořit osvětu a vzdělávání, jelikož ve vzdělávacím systému informace o přírodě končí na základní škole, případně gymnáziích. MŽP vyvíjí aktuálně úsilí spolupracovat s MŠMT a více jej zapojit do vzdělávání i osvěty k ochraně přírody. Zvyšování všeobecného povědomí je klíčem k úspěchu.

Závěry:

Navrhuje se, aby Výbor RVUR zpracovával stanovisko ke strategiím, které se může stát jedním z podkladů pro jednání vlády.

Členové výboru budou elektronickou formou požádáni, aby se zapojili do další přípravy a finalizace aktualizace Strategie ochrany biologické rozmanitosti. Tajemník výboru Jiří Bendl bude elektronickou formou průběžně posílat jednotlivé podkladové materiály. Jsou vítány od členů formulace dílčích cílů, příklady dobré praxe v rámci cílů i metodického přenášení strategie na další subjekty.

Proběhla diskuze nad definicí termínu „**zelená infrastruktura**“ a její začlenění do aktualizované Strategie a dalších koncepčních dokumentů. V „zelené infrastruktuře“ není zatím dostatečně obsažena problematika biodiverzity.

Zelená infrastruktura je nástrojem. Schválená politika architektury zahrnuje zelenou infrastrukturu. Jedná se o vytváření společného prostoru pro podporu biodiverzity, pro retenci vody a vytváření rekreačního prostoru pro člověka. Zelená infrastruktura přinutí propojovat meziresortní aktivity.

Zelená infrastruktura v sobě obsahuje i problematiku vody (modrá infrastruktura v rámci zelené infrastruktury). Doporučuje se, aby definice nebyla příliš obecná, ale aby se soustředila na praktický obsah. Byly zmíněny zelené struktury ve městech a potřeba pomoci samosprávě, která nakonec rozhoduje o konkrétních územích.

Závěry:

Členové jsou žádáni o zapojení do tvorby definice „zelená infrastruktura“.

7) Předseda NM Vladimír Dolejský podal aktuální informaci o doplňování Národního seznamu evropsky významných lokalit (NATURA) a o krocích vedoucích ke splnění důrazného doporučení EU.

8) Předseda NM Vladimír Dolejský podal aktuální informaci o zpracovávání novely zákona o národních parcích a souvisejícího řešení i Křivoklátska a nabídl velký zájem MŽP o spolupráci na tomto tématu.

9) Informace o vývoji témat z pracovní skupiny pro krajinu podal Jiří Klápště.

Byla podána podrobná informace o přípravě **Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR** (v příloze). Po veřejném projednání SEA přišly připomínky Evropské komise. Předložení do vlády se plánuje na říjen 2015. (Do konce roku 2017 by měl být finalizován akční plán ke strategii.)

Jedno EUR investované do preventivních protipovodňových opatření přinese až 6 EUR přínosu na zmenšených škodách.

Závěry:

Předseda výboru Vladimír Dolejský vyzval členy výboru ke spolupráci na dokumentech, které budou rozpracovávat Strategii přizpůsobení se změně klimatu do akčních i rezortních plánů.

10) Vedoucí pracovní skupiny pro krajinu Jiří Klápště představil koncepci na ochranu zemědělské půdy a současné i budoucí úkoly (MŽP) – přípravu „protierozní vyhlášky“ (prezentace v příloze)

Problematika je závažná vzhledem k tomu, že 55% půd je ohroženo vodní erozí, 14% je ohroženo větrnou erozí.

V diskusi zaznělo:

Apeluje se na dodržování stavebního zákona a bránit tak volnému rozlézáni zastavěného území do krajiny.

Změna struktury zemědělské výroby značně rozhoduje i o výši eroze. Je potřeba podpořit, aby se chování spotřebitele soustředilo na nákup domácích zemědělských produktů. Je to klíč ke snížení eroze pěstováním vhodných tradičních plodin spolu s dalšími péstebními opatřeními.

Pro důsledné využívání brownfiels je potřeba podporovat demolice nevyhovujících objektů za finanční podpory MPO, MMR a MŽP.

Přechodné období pro zemědělce pro jejich včasnou adaptaci na vyhlášku se uvažuje 1 až 2 roky. Jednotlivé regiony ohroženosti budou určeny dle záznamů dlouhodobých 245 stanic ČHMU.

Eroze z polí zároveň zanáší veškeré nádrže a snižuje tak jejich retenční kapacitu.

S MMR se připravuje „Územní studie krajiny“ a podpoří se tak vznik „Vize krajiny“.

11) Deklarace a doporučení k rekultivacím v rámci ekologických limitů těžby hnědého uhlí.

Proběhla široká diskuse k návrhu doporučení, které vzniklo v rámci otevření problematiky ekologických limitů těžby hnědého uhlí v severních Čechách. Doporučení je zamýšleno i pro uplatnění v rámci širšího využití doporučovaných postupů po jakékoli těžbě hnědého uhlí na mnoha lokalitách v severních a (západních) Čechách.

Doporučení:

Je žádoucí, aby obnova krajiny probíhala i ve prospěch návratu přírodní krajiny, k posílení biodiverzity i samotné přírody, ekosystémových služeb, která se po ukončení těžby stane významným zdrojem rekreačního, osvětového, výzkumného a turistického zájmu a ekonomiky regionu. Nerekultivované výsypky v minulosti se v mnohých oblastech staly významným fenoménem pro posílení přírody i biodiverzity díky morfologické a hydrologické pestrosti.

Závěr:

Tajemník Jiří Bendl bude korespondenčně dále precizovat doporučení k rekultivacím po úpravách vzniklých při jednání výboru.

Tvorba širšího stanoviska k ekologickým limitům těžby hnědého uhlí bude dále probíhat elektronicky s možností se připojit ke stanovisku jiného výboru a případně bude připraven materiál se zaměřením na vliv těžby HU na krajinu (Klápště).

12) Krajina budoucnosti, budoucnost pro krajinu - Platforma pro udržitelné hospodaření v krajině ve střední Evropě (v příloze). Projekt podrobně představil Josef Fanta.

Diskuse:

Je potřeba stanovit pro každý specifický typ krajiny prioritní zájem, obecný základní účel krajiny a udržitelného hospodaření, které pak budou řešeny územním plánem. Často chybí nadřazený zájem a obecný nadřazený účel a dobrá péče o krajinu. Jeden z podkladů by mohl být plán pro krajinu. V analytické části by se mohly řešit i kompetenční odpovědnosti. V zásadách územního rozvoje krajů jsou vymezeny typy krajiny, a kam by měla krajina spět. V dalším kroku je dobré sestoupit na 10 000 měřítko a vyjádřit se k hospodaření v krajině. Je žádoucí propojit stávající i novou iniciativu. Politické řízení země by mělo nastavit hlavní účel krajiny. Kompetence často brání řešení. Ze zemědělce hospodáře se stal podnikatel v zemědělství. Chybí organická složka v půdě. Selhávají podmínky dotací do zemědělství vedoucí k udržitelnému hospodaření, výchova osvěta je důležitá, ale pokud oboje nefunguje, je třeba i represe tam, kde selhávají veškeré podpůrné nástroje. Víze krajiny a politiku krajiny je potřeba rozpracovávat. V Norsku je např. pod Ministerstvem životního prostředí, jak územní plánování, tak zemědělství a další související oblasti.

13) Různé

Jiří Klápště podal informaci k připravované Ceně české krajiny.

Doporučení:

Je potřeba zahájit debatu k zákonu o prodeji půdy.

Na členy výboru se apeluje, aby nezištně a obětavě zohlednili při své činnosti potřeby nevinných živočichů, rostlin a ekosystémů, které nemají voličský ani jiný hlas, ani nemají sdružení, která by jejich zájmy hájila.

Je potřeba podpořit experty při tvorbě krajiny a využívat informace od místních osvědčených obyvatel (po proběhlé osvětě).

Na dalším výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu Jiří Stonawski **odpřesňuje příklady dobré praxe Lesů ČR k Evropské úmluvě o krajině nejlépe v bodě k biodiverzitě.**

Je zájem, aby tajemník rozposílal členům výboru odborné články s tematikou krajiny, vody i biodiverzity.

Přílohy: presentace k bodům 2, 6, 10, 12)

Zapsal:

Jiří Bendl, tajemník Výboru pro Krajinu, vodu a biodiverzitu RVUR, Úřad vlády